

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kestävän metsätalouden määräaikaista rahoituslakia. Lakia muutettaisiin siten, että laissa annettaisiin valtuus valtioneuvoston asetuksella säätää nuoren metsän hoidon ja taimikon varhaishoidon tukeen liittyvien töiden toteutusajasta. Muutos on tarpeen kyseisten töiden toteutusajan joustavamman määrittelyn mahdollistamiseksi. Lisäksi tarkistettaisiin säännöksiä, jotka koskevat tuensaajaa. Myös nuoren metsän hoidon korotetun pinta-alatuen myöntämistä koskevia säännöksiä tarkennetaan.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta 2017.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
PERUSTELUT.....	3
1 Nykytila.....	3
1.1 Lainsäädäntö.....	3
1.2 Käytäntö.....	4
2 Nykytilan arviointi ja ehdotetut muutokset.....	4
2.1 Tuensaaja.....	4
2.2 Töiden toteutusaika.....	6
2.3 Pienpuun keruun vaikutus tuen määrään.....	6
3 Esityksen vaikutukset.....	7
4 Asian valmistelu.....	7
5 Voimaantulo.....	8
6 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.....	8
LAKIEHDOTUS.....	10
Laki kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain muuttamisesta.....	10
RINNAKKAISTEKSTI.....	12

PERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö

Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki (34/2015; jäljempänä *rahoituslaki*) tuli voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2015. Rahoituslaissa säädetään metsätalouden tuista. Tukijärjestelmä perustuu Euroopan unionin valtiontukisääntöihin, ja Euroopan unionin komissio on hyväksynyt tukijärjestelmän. Tukijärjestelmä on määräaikainen ja se on voimassa 31 päivään joulukuuta 2020. Tuet ovat harkinnanvaraisia ja ne myönnetään vuosittain käytettävissä olevan myöntämisvaltuuden ja määrärahojen puitteissa.

Rahoituslain tavoitteena on kannustaa yksityisiä maanomistajia metsiensä kestäväan hoitoon ja käyttöön tavalla, jolla yksityistalouden tavoitteiden ohella voidaan saavuttaa myös yhteiskunnan metsäpolitiikalle ja metsien käytölle asettamat tavoitteet. Tukijärjestelmällä kannustetaan maanomistajia tekemään taloudellisesti ja metsien biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta tarkoituksenmukaisia toimenpiteitä, joilla edistetään metsävarojen suotuisaa kehittymistä, metsien biologisen monimuotoisuuden turvaamista sekä ilmastonmuutokseen sopeutumista pitkäjänteisesti.

Rahoituslaissa tuet jaetaan kolmeen ryhmään: ekologiset ja metsän kasvua edistävät tuet, tieverkosto sekä metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitäminen ja metsäluonnon hoito. Ekologisia ja metsän kasvua edistäviä tukia voidaan myöntää taimikon varhaishoitoon, nuoren metsän hoitoon, terveyslannoitukseen ja suometsien hoitoon. Tieverkoston tuki koskee yksityisteiden perusparannusta ja uuden metsätien rakentamista. Metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitämiseksi myönnetään ympäristötukea. Metsäluonnon hoidon tuen säännökset sisältyvät ympäristötuen kanssa rahoituslain samaan lukuun.

Rahoituslain tukien ehdoista, määrästä ja niiden määräytymisperusteista säädetään kestäväan metsätalouden rahoituksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (594/2015). Muut rahoitusta koskevat säädökset ovat metsätalouden ympäristötuen laskennassa käytettävästä puukuu-tiometrin keskikantohinnasta annettu valtioneuvoston asetus (595/2015) ja kestäväan metsätalouden rahoitukseen liittyvien asiakirjojen sisältövaatimuksista annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (622/2015).

Rahoituslain tukien myöntämiseen, maksamiseen, valvontaan ja muihin vastaaviin seikkoihin sovelletaan rahoituslain lisäksi myös valtionavustuslakia (688/2001). Rahoituksen myöntäminen, maksaminen ja valvonta kuuluvat Suomen metsäkeskukselle, jäljempänä *metsäkeskus*. Metsäkeskusorganisaatiosta säädetään Suomen metsäkeskuksesta annetussa laissa (418/2011).

Rahoituslain 29 a §:n mukaan taimikon varhaishoidon ja nuoren metsän hoidon tukea koskevista päätöksistä tulee käydä ilmi, että tuki myönnetään sillä ehdolla, että työt toteutetaan tuen myöntämistä seuraavan toisen kalenterivuoden loppuun mennessä. Töiden loppuunsaattamiseen ei myönnetä lisäaikaa.

Rahoituslain 28 a §:n 1 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus määrätä tai toistaiseksi määrätä metsäkeskus hylkäämään päätöksensä julkaisemisen jälkeen vireille tulevat tukihakemukset, jos tuen rahoitukseen tarvittavaa myöntämisvaltuutta ei ole enää riittävästi käytettävissä hakemusten vireillepanovuonna. Metsäkeskus on hylännyt 6 päivän toukokuuta 2016 jälkeen vireille tulleet taimikon varhaishoidon, nuoren metsän hoidon ja terveyslannoituksen tukihakemukset maa- ja metsätalousministeriön päätöksen (maa- ja metsäta-

lousministeriön määräyskokoelma nro 11/16) nojalla. Metsäkeskus on voinut hyväksyä 10 päivänä lokakuuta 2016 ja sen jälkeen vireille tulevia taimikon varhaishoidon tukihakemuksia maa- ja metsätalousministeriön päätöksen (maa- ja metsätalousministeriön määräyskokoelma nro 14/16) nojalla. Sen sijaan nuoren metsän hoidon hakua ei ole tarkoitus avata ennen kuin tässä esityksessä ehdotetut rahoituslain uudet säännökset ovat tulleet voimaan. Metsäkeskus on voinut hyväksyä terveyslannoituksia koskevia tukihakemuksia 1 päivästä tammikuuta 2017 lähtien.

1.2 Käytäntö

Rahoituslain ja kumotun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996), jäljempänä *kumottu metsätalouden rahoituslaki*, nojalla on tehdyistä tukipäätöksistä aiheutuvien kustannusten maksamiseen vuonna 2016 ollut käytettävissä arviomäärärahaa valtion talousarviossa momentilla 30.40.44 (Tuki puuntuotannon kestävyiden turvaamiseen) 63,7 miljoonaa euroa. Rahoituslain nojalla tehtävien rahoituspäätösten hyväksymiseen on ollut käytössä myöntämisvaltuutta edellä mainitulla momentilla 88 miljoonaa euroa. Vuoden 2017 valtion talousarviossa on osoitettu vastaavasti määrärahaa 56,23 miljoonaa euroa ja myöntämisvaltuutta 59 miljoonaa euroa. Lisäksi vuonna 2017 on käytettävissä vuodelta 2016 siirtyvää myöntämisvaltuutta arviolta noin 22,7 miljoonaa euroa. Vuonna 2016 jäi arviolta noin 11 miljoonaa euroa määrärahaa käyttämättä, ja eduskunnan valtiovarainvaliokunta on vuoden 2017 talousarviosta antamassaan mietinnössä todennut, että ”vuoden 2017 lisätalousarvioesityksessä momentille 30.40.44 lisätään vastaava määräraha kuin mitä vuodelle 2016 osoitetusta tuesta puuntuotannon kestävyiden turvaamiseen jää käyttämättä”.

Käytetystä määrärahasta 52,6 miljoonasta eurosta noin 20 prosenttia kului kumotusta metsätalouden rahoituslaista aiheutuneiden tukipäätösten maksamiseen. Metsänuudistamisen tukea maksettiin 4,0 miljoonalla eurolla, terveyslannoituksen tukea 0,4 miljoonalla eurolla, kunnostusojituksen tukea 2,9 miljoonalla eurolla ja metsätien tekemisen tukea 3,8 miljoonalla eurolla.

Vuonna 2016 käytetystä myöntämisvaltuudesta 56,6 miljoonasta eurosta yli 80 prosenttia kului nuoren metsän hoito- ja taimikon varhaishoitohankkeiden hyväksymiseen. Rahoituslain nojalla hyväksytyjen nuoren metsän hoitotöiden maksamiseen käytettiin 29,3 miljoonaa euroa, taimikon varhaishoitotöiden maksamiseen 6,7 miljoonaa euroa, juurikäävän torjuntaan 4,1 miljoonaa euroa ja terveyslannoitukseen 1,0 miljoonaa euroa. Suometsänhoitohankkeista aiheutuneita kustannuksia maksettiin 0,3 miljoonalla eurolla ja metsätiehankkeista aiheutuneita kustannuksia maksettiin 0,16 miljoonalla eurolla.

Vuosi 2016 oli ensimmäinen kokonainen vuosi, jolloin uusi Kemera-tukijärjestelmä oli voimassa. Maksettujen nuoren metsän hoitotöiden suorit määrä oli 72 982 hehtaaria. Nuoren metsän hoitotöitä, joiden yhteydessä kerättiin pienpuuta, tehtiin 27 869 hehtaaria ja taimikon varhaishoitotöitä tehtiin 42 073 hehtaaria.

2 Nykytilan arviointi ja ehdotetut muutokset

2.1 Tuensaaja

Rahoituslain 4 §:ssä säädetään tuensaajista. Lain 4 §:n 1 momentin mukaan tuki voidaan myöntää vain yksityiselle maanomistajalle. Metsäluonnon hoitohankkeisiin voidaan myöntää tukea myös yhteisölle tai ammatinharjoittajalle, jos tuella edistetään yksityisten maanomistajien metsien hoitoa ja käyttöä. Lain 4 §:ssä on määritelty yksityiset maanomistajat. Rahoituslain 4 §:n 2 momentin mukaan yksityisellä maanomistajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä (1 kohta); maanvuokraoikeuden, testamenttiin perustuvan käyttöoikeuden, lesken hallinta-

oikeuden, eläkeoikeuden tai muun vastaavan oikeuden haltijaa, jos haltija on luonnollinen henkilö (2 kohta); yhteisöä, yhteenliittymää ja kuolinpesää, jonka yhtiömiehenä, jäsenenä tai osakkaana on vain luonnollisia henkilöitä ja jossa yhteisön ja yhteenliittymän pääasiallisena tarkoituksena on maatala- tai metsätalouden harjoittaminen (3 kohta); säätiötä, jonka toiminnasta pääosan muodostaa maatala- tai metsätalouden harjoittaminen (4 kohta) sekä yhteisömet-
sän osakaskuntaa ja yhteisaluেলাissa (758/1989) tarkoitettua yhteisen alueen osakaskuntaa, jonka osuuksista vähintään puolet on luonnollisten henkilöiden omistuksessa (5 kohta).

Rahoituslain 4 §:n 3 momentin mukaan yksityiseksi maanomistajaksi katsotaan myös ne luonnolliset henkilöt, jotka omistavat kiinteistön yhdessä yhtiön kanssa, jos luonnollisten henkilöiden omistusosuus kiinteistöstä on vähintään 50 prosenttia. Säännöksen esitöissä todetaan, että säännöksessä ei aseteta vaatimuksia sille yhtiölle, joka on kiinteistön yhteisomistaja. Esimerkiksi yhtiön toimialalla ei ole merkitystä. Rahoituslain 4 §:n 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tuki voitaisiin myöntää tällaisissa yhteisömuotoisissa tilanteissa vain, jos yhtiön pääasiallisena tarkoituksena on maatala- tai metsätalouden harjoittaminen. Jatkossa merkitystä olisi sekä toimialalla että sillä, mikä osuus yhtiön toiminnasta olisi maatala- tai metsätalouden harjoittamista. Maatalatalouden rakennemuutos on lisännyt yhtiömuotoisen toiminnan yleisty-
mistä maataloudessa, jolloin maatalouden yhtiötoiminta on yhtiötetty, mutta kiinteistöön kuuluvat metsät voivat olla osin osakkaiden yksityisessä omistuksessa.

Esityksen tarkoituksena on sulkea rahastosijoittaminen tukeen oikeutettujen tahojen ulkopuolelle. Sijoitusrahastolain (48/1999) 2 §:n 2 a kohdassa tarkoitettua erikoissijoitusrahastoja voidaan sijoittaa metsäkiinteistöihin. Erikoissijoitusrahastojen sijoitustoimintaa ei säännellä yhtä tiukasti kuin sijoitusrahastolain 2 kohdassa määriteltyjen ns. sijoitusrahastodirektiivin mukaisten sijoitusrahastojen toimintaa. Jälkimmäiset eivät voi lainkaan sijoittaa metsään tai kiinteistöihin. Metsiin liittyvää sijoitustoimintaa voi olla myös vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain (162/2014) 2 luvun 1 §:ssä tarkoitetuilla vaihtoehtorahastoilla. Vaihtoehtorahasto voi olla esimerkiksi sijoitusrahastolaissa tarkoitettu erikoissijoitusrahasto tai kommandiittiyhtiö. Vaihtoehtorahaston hoitajan yhtiömuoto on vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 4 luvun 3 §:n mukaisesti osakeyhtiö.

Metsärahoitusta on Suomessa perustettu ainakin sekä erikoissijoitusrahastomuotoon (ei itsenäinen oikeushenkilö) että kommandiittiyhtiömuotoon (itsenäinen oikeushenkilö). Lisäksi on mahdollista, että metsärahoitusta on perustettu osakeyhtiömuotoon. Erikoissijoitusrahastoihin sovelletaan sekä sijoitusrahastolakia että vaihtoehtorahastojen hoitajista annettu lakia. Kommandiittiyhtiö- ja osakeyhtiömuotoisiin rahastoihin sovelletaan vaihtoehtorahastojen hoitajista annettu lakia. Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, ettei yksityisenä maanomistajana pidetä niitä rahastoja, joista säädetään sijoitusrahastolaissa tai vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa. Tarkoituksena on, etteivät edellä mainitut erikoissijoitusrahastot tai yhtiömuotoiset rahastot eivätkä niiden rahasto-osuuksien omistajat tai osakkaat ole oikeutettuja tukeen.

Kestävän metsätalouden rahoitukseen osoitetut valtion talousarvion määrärahat ovat pienentyneet viime vuosina. Sen vuoksi tämän esityksen valmisteluvaiheessa on tarkasteltu tuensaajaa koskevaa säännöstä. Tarkoituksena on jatkossakin ohjata tuki pääasiassa luonnollisille henkilöille ja heidän omistamilleen maatala- ja metsäkiinteistöille. Tuensaajaa koskevan säännöksen sanamuoto on ollut jossain määrin tulkinnanvarainen sen suhteen, ovatko rahastot oikeutettuja tukeen. Tältä osin on päädytty siihen, että tuensaajaa koskevaa säännöstä selkeytettäisiin edellä selostetulla tavalla siten, että lain 4 §:n 3 momentissa säädettäisiin, ettei yksityisenä maanomistajana pidetä niitä rahastoja, joista säädetään sijoitusrahastolaissa tai vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa. Esityksessä katsotaan, ettei tuensaajana voisi kyseisen perusteella

olla myöskään rahasto-osuuden omistaja siinäkin tapauksessa, että kaikki rahasto-osuuden omistajat olisivat luonnollisia henkilöitä.

Edellä esitettyjen tuensaajaa koskevien muutosten osalta valtuussäännökseen ehdotetaan tehtäväksi vastaavat säännökset. Valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä siitä, mikä katsotaan 2 ja 3 momentissa tarkoitetuksi pääasialliseksi maatala- tai metsätalouden harjoittamiseksi ja siitä, milloin maatala- tai metsätalouden harjoittamisen voidaan katsoa muodostavan pääosan säätiön ja yhtiön toiminnasta.

2.2 Töiden toteutusaika

Tukijärjestelmän toimeenpanon yhteydessä on käynyt ilmi, että taimikon varhaishoitoon ja nuoren metsän hoidon tukeen liittyville töille lain nojalla myönnettävä toteutusaika on liian pitkä. Rahoituslain 29 a §:n mukaan taimikon varhaishoitoon ja nuoren metsän hoidon tukea koskevasta päätöksestä tulee käydä ilmi, että tuki myönnetään sillä ehdolla, että työt toteutetaan tuen myöntämistä seuraavan toisen kalenterivuoden loppuun mennessä. Lain 29 a §:n mukaan töiden loppuunsaattamiseen ei myönnetä lisäaikaa. Lain mahdollistama pitkä toteutusaika on ongelmallinen valtion talousarvion näkökulmasta. Mainitun säännöksen perusteella tehtävissä rahoituspäätöksissä myöntämisvaltuutta sitoutuu huomattava määrä tulevaisuuden epävarmoihin töihin eli lähinnä koneelliseen nuoren metsän hoitoon ja siihen liittyvään pienpuun keräämiseen. Epävarmalla tarkoitetaan tässä sitä, että hakemuksen perusteella ei ole mahdollista päätellä sitä, miten todennäköistä on, että rahoitushakemuksessa mainittu työ toteutetaan lain salliman pitkän määräajan puitteissa ja siinä laajuudessa kuin myöntämisvaltuutusta on sidottu työhön. Vaikka töiden toteutus voidaan aloittaa välittömästi rahoitushakemuksen jättämisen jälkeen, käytännössä töiden toteutus ja siten myös maksatukset ovat varsinkin nuoren metsän hoitotöissä edenneet verkkaisesti. Vuodelle 2016 osoitetuista määrärahoista on jäämässä huomattava määrä käyttämättä, kun vuonna 2016 rahoitettujen hankkeiden toteuttaminen siirtyi vuosille 2017 ja 2018.

Edellä olevan perusteella rahoituslain 29 a §:n 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevasta tuen myöntämispäätöksestä tulisi käydä ilmi, että tuki myönnetään sillä ehdolla, että työt toteutetaan päätöksessä asetetussa määräajassa. Mainittujen töiden loppuunsaattamiseen ei vastedeskään myönnettäisi lisäaikaa. Lisäksi lain 29 a §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti. Kyseisen säännöksen mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevien töiden toteuttamisajoista.

2.3 Pienpuun keruun vaikutus tuen määrään

Rahoituslain 11 §:ssä säädetään taimikon varhaishoitoon tuesta. Lain 11 §:n 1 momentin mukaan tukea voidaan myöntää taimikon perkaukseen ja harvennukseen sekä verhopuuston poistoon ja harvennukseen. Siten pienpuun keruu ei ole taimikon varhaishoitoon tukeen liittyvä tukikelpoinen työ.

Rahoituslain 12 §:ssä säädetään nuoren metsän hoidon tuesta. Lain 12 §:n 1 momentin mukaan tukea voidaan myöntää varttuneen taimikon perkaukseen ja harvennukseen sekä verhopuuston poistoon ja harvennukseen. Tukea voidaan myöntää myös nuoren metsän kunnostukseen, jos toimenpide ei ole kaupallisesti kannattava. Lisäksi tukea voidaan myöntää edellä mainittujen töiden yhteydessä kaadetun pienpuun keräämiseen.

Rahoituslain 30 §:n 3 momentin mukaan metsäkeskuksen tulee taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevan toteutusilmoituksen perusteella päättää tuen lopullisesta määrästä,

jos hoitotyö on tehty alkuperäistä hakemusta suppeampana tai muuna kuin alkuperäisessä hakemuksessa mainittuna työnä. Jos hoitotyö on tehty alkuperäistä hakemusta laajempaan, tuen lopullista määrää koskevassa päätöksessä tuen määrä lasketaan alkuperäisessä hakemuksessa ilmoitetun hoitotyön pinta-alan mukaan. Käytännössä on ollut jonkin verran epäselvyyttä siitä, voidaanko nuoren metsän hoidon korotettu pinta-alatuki maksaa niissä tilanteissa, joissa tukea on haettu taimikon varhaishoitoon ja joissa työ on toteutettu nuoren metsän hoitotyönä ja siinä yhteydessä on kerätty pienpuuta. Korotettua pinta-alatukea ei ole tarkoitus myöntää tällaisissa tilanteissa. Sen vuoksi rahoituslain 30 §:n 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, ettei tuen lopullista määrää koskevassa päätöksessä tuen määrää laskettaessa otettaisi huomioon tehtyä pienpuun keräämistä tukea korottavana tekijänä, jos tukea on haettu taimikon varhaishoitoon, mutta toteutettu työ täyttääkin nuoren metsän hoitotyön vaatimukset.

3 Esityksen vaikutukset

Ehdotetulla tuensaajien määrittelyllä selkeytetään sitä joukkoa, jolle rahoituslain nojalla myönnettävä tuki on tarkoitettu, eli yksityisille maanomistajille. Yksityisillä maanomistajilla ei välttämättä ole sitä asiantuntemusta metsien hoidossa, joka esimerkiksi rahastoilla tai yhtiöillä on ammattimaisina sijoittajina käytettävissään. Esitetyllä muutoksella on tarkoituksenaan selkeyttää valtiontuen saajajoukkoa, jotta määrärahat riittävät tukijärjestelmän toimeenpanoon. Vaikka rahastojen rahoitushakemukset eivät ole tähän asti täyttäneet tuensaajille asetettuja ehtoja, metsäkeskuksen resursseja on sitoutunut tarpeettomasti omistussuhteiden selvittämiseen. Selkeyttämällä tuensaajajoukkoa yksinkertaistetaan samalla tukijärjestelmää ja taataan metsäkeskuksen resurssien riittävyys järjestelmän toimeenpanoon. Rahasto-osuudet voivat vaihtaa omistajaa hyvin tiheästi toisin kuin perinteisessä yksityismetsätaloudessa.

Sekä tuensaajien että metsäkeskuksen työtä helpottaa myös se, että laissa nykyistä selkeämmin säädettäisiin tuen edellytykset silloin, kun taimikon varhaishoito toteutuksen jälkeen täyttää nuoren metsän hoidon rahoitusehdot.

Nuoren metsän hoito- ja taimikon varhaishoitotöiden toteutusajan säätäminen valtioneuvoston asetuksella antaa joustovaraa toteutusajan määrittelyyn ja tukijärjestelmän mahdollisimman tarkoituksenmukaiseen toimeenpanoon. Mikäli asetuksessa säädettäisiin, että hyväksytty työ tulee tehdä ja toteutusilmoitus toimittaa metsäkeskukselle vuoden kuluessa rahoituspäätöksen antamisesta, toimijat ja metsänomistajat todennäköisesti selvittäisivät nykyistä paremmin todelliset mahdollisuutensa töiden toteutumiseen. Tällöin myöntämisvaltuutta sitoutuisi vain niihin töihin, jotka tulevat maksettavaksi vuoden kuluessa päätöksenteosta. Töiden laajuutta ei kuitenkaan ole tarkoitus muutoin rajoittaa nykyisestä. Mikään ei estä uuden rahoitushakemuksen tekemistä, jos kerran rahoitettavaksi hyväksytty toimenpide jääkin toteuttamatta.

4 Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä.

Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot seuraavilta: oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, Maaseutuvirasto, Tapio Oy, Suomen metsäkeskus, Bioenergia ry, Energiateollisuus ry, Etämetsänomistajien liitto ry, Innofor Oy, Koneyrittäjien liitto, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, METO – Metsäalan asiantuntijat, Metsäpalvelu Turunen Oy, Pirkanmaan Yrittäjät ry, Metsäteollisuus ry, Suomen Sahat ry, OTSO Metsäpalvelut, Puuliitto, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf ja yhteismetsät (Kemijärvi, Kuusamo, Posio, Salla, Eteläisen-Suomen yhteismetsät ry ja Pohjois-Suomen Yhteismetsien Yhdistys ry).

Lausunnon antoivat työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, Maaseutuvirasto, Suomen metsäkeskus, Bioenergia ry, Energiateollisuus ry, Etämetsänomistajien liitto ry, Koneyrittäjien liitto, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, METO – Metsäalan asiantuntijat, Pirkanmaan Yrittäjät ry, Metsäteollisuus ry, OTSO Metsäpalvelut, Puuliitto, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf, Suomen yhteismetsät ry, L & T Biowatti Oy sekä Amanda ja Juho Niivolan säätiö.

Lausunnoissa pääosin kannatettiin ehdotettuja muutoksia. Muutama lausunnonantaja kuitenkin piti mahdollisena, etteivät ehdotetut muutokset vielääkään riitä varmistamaan myöntämisvaltuuden riittävyttä. Valtiovarainministeriö esitti rahastoja koskevan säännöksen tarkistamista. Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry piti tärkeänä nykyistä säännöstä, jonka mukaan tuki voidaan myöntää luonnollisille henkilöille, kun nämä omistavat kiinteistön yhdessä yhtiön kanssa. MTK esitti, että säännöstä tarkistettaisiin yhtiön toimialan osalta.

Lausuntoyhteenvedo löytyy valtioneuvoston internetsivulta (www.valtioneuvosto/hankkeet) hanknumeron MMM058:00/2016 perusteella.

Lausuntokierroksen jälkeen on tarkistettu lakiehdotuksen 4 §:ää ja säännöksen perusteluja. Perustelujen 1.2 lukuun (Käytäntö) ja 3 lukuun (Esityksen vaikutukset) on myös tehty tarkistuksia lausuntokierroksen jälkeen.

5 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä toukokuuta 2017.

6 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Perustuslain 80 §:n mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Mainitun pykälän mukaan lähtökohtana on, että asetukset antaa valtioneuvosto ja että ministeriö voidaan valtuuttaa antamaan asetuksia lähinnä teknisluonteisissa sekä yhteiskunnalliselta ja poliittiselta merkitykseltään vähäisehköissä asioissa. Valtuutuksen tulee olla täsmällinen ja tarkkarajainen.

Rahoituslain mukaisia tukia voidaan myöntää valtion talousarviossa vuosittain osoitetun määrärahan rajoissa. Rahoituslain 4 §:ssä säädetään tuensaajista. Säännöksen mukaan tukea voidaan myöntää pykälässä mainituille henkilöille ja tahoille. Rahoituslain tuet poikkeavat tässä mielessä luonteeltaan lakisääteisistä tuista, korvauksista ja etuuksista, jolloin oikeus saada tukea, korvausta tai etuutta perustuu suoraan lakiin ja jolloin laissa säädetään myös yksityiskohdaisesti tuen määräytymisestä. Kestävän metsätalouden tukijärjestelmälle on luonteenomaista, että se on budjettisidonnaista ja että tuen myöntäjällä on myös tarkoituksenmukaisuuteen liittyvää harkintavaltaa. Rahoituslain 4 §:ssä mainittujen tuensaajien luetteloa supistettaisiin. Yksityisinä maanomistajina pidettäisiin jatkossa niitä luonnollisia henkilöitä, jotka omistavat kiinteistön yhdessä yhtiön kanssa, jos luonnollisten henkilöiden omistusosuus kiinteistöstä on vähintään 50 prosenttia ja jos yhtiön pääasiallisena tarkoituksena on maatala- tai metsätalouden harjoittaminen. Yksityisenä maanomistajana ei pidettäisi niitä rahastoja, joista säädetään sijoitusrahastolaissa tai vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa.

Rahoituslain 29 a §:n 1 momentin mukaan taimikon varhaishoidon ja nuoren metsän hoidon tukea koskevasta päätöksestä tulee käydä ilmi, että tuki myönnetään sillä ehdolla, että työt toteutetaan tuen myöntämistä seuraavan toisen kalenterivuoden loppuun mennessä. Töiden loppuunsaattamiseen ei myönnetä lisäaikaa. Säännös ehdotetaan muutettavaksi siten, että vastedes lain 29 a §:n 1 momentissa säädettäisiin siitä, että taimikon varhaishoidon ja nuoren met-

HE 6/2017 vp

sän hoidon tuki myönnetään sillä ehdolla, että työt toteutetaan tuen myöntämispäätöksessä asetetussa määräajassa. Tarkoituksena on, että näistä toteuttamisen määräajoista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Toteuttamisaika liittyy keskeisesti työn toteuttamiselle asetettuihin vaatimuksiin ja siihen, millaisten edellytysten täytyessä maanomistajalle on mahdollista myöntää harkinnanvarainen metsätalouden tuki. Siinä mielessä kyseessä ei ole ainakaan tuensaajan näkökulmasta pelkkä teknisluonteinen seikka. Sen vuoksi taimikon varhishoidon ja nuoren metsän hoidon töiden toteuttamisajoista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Rahoituslain 30 §:n 3 momentissa säädetään tuen lopullista määrää koskevista päätöksistä taimikon varhishoidon ja nuoren metsän hoidon tuen osalta. Jos tukea on haettu taimikon varhishoitoon, mutta toteutettu työ täyttäisikin nuoren metsän hoitotyön vaatimukset, tuen lopullista määrää koskevassa päätöksessä tuen määrä laskettaessa ei otettaisi huomioon tehtyä pienpuun korjuutyötä. Muulta osin pykälän 3 momentti on samansisältöinen kuin voimassa olevassa laissa. Säännöksessä on kyse siitä, millaisten edellytysten täytyessä harkinnanvarainen metsätalouden tuki voidaan myöntää. Esityksessä katsotaan, että kyse on sellaisesta yksilön oikeuksiin vaikuttavasta seikasta, josta on perusteltua säätää lain tasolla.

Edellä olevan perusteella katsotaan, että ehdotettu laki voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) 4 §:n 3 ja 4 momentti, 29 a §:n 1 momentti ja 30 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 29 a §:n 1 momentti ja 30 §:n 3 momentti laissa 227/2016, sekä
lisätään 29 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 227/2016, uusi 3 momentti seuraavasti:

4 §

Tuensaajat

Edellä 2 momentissa säädetyn lisäksi yksityiseksi maanomistajaksi katsotaan myös ne luonnolliset henkilöt, jotka omistavat kiinteistön yhdessä yhtiön kanssa, jos heidän omistusosuuksensa kiinteistöstä on vähintään 50 prosenttia ja jos yhtiön pääasiallisena tarkoituksena on maatila- tai metsätalouden harjoittaminen. Yksityisenä maanomistajana ei pidetä niitä rahastoja, joista säädetään sijoitusrahastolaissa (48/1999) tai vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa (162/2014).

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä siitä, mikä katsotaan 2 ja 3 momentissa tarkoitetuksi pääasialliseksi maatila- tai metsätalouden harjoittamiseksi ja siitä, milloin maatila- tai metsätalouden harjoittamisen voidaan katsoa muodostavan pääosan säätiön tai yhtiön toiminnasta.

29 a §

Toimenpiteiden toteuttamisen määräaika

Taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevasta tuen myöntämispäätöksestä tulee käydä ilmi, että tuki myönnetään sillä ehdolla, että työt toteutetaan päätöksessä asetetussa määräajassa. Töiden loppuunsaattamiseen ei myönnetä lisää aikaa.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitetuista taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevien töiden toteuttamisajoista.

30 §

Eräät tuen määrään liittyvät päätökset

Metsäkeskuksen tulee taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevan toteutusilmoituksen perusteella päättää tuen lopullisesta määrästä, jos toteutetun hoitotyön pinta-ala on pienempi kuin, mihin tukea on haettu. Metsäkeskuksen tulee päättää tuen lopullisesta määrästä myös, jos tukea on haettu taimikon varhaishoitoon, mutta toteutettu työ täyttääkin nuoren metsän hoitotyön vaatimukset tai päinvastoin. Jos hoidetun alueen pinta-ala on suurempi kuin mi-

HE 6/2017 vp

hin tukea on haettu, tuen lopullista määrää koskevassa päätöksessä tuen määrä lasketaan hakemuksessa ilmoitetun pinta-alan mukaan. Jos tukea on haettu taimikon varhaishoitoon, mutta toteutettu työ täyttääkin nuoren metsän hoitotyön vaatimukset, tuen lopullista määrää koskevassa päätöksessä tuen määrä laskettaessa ei oteta huomioon tehtyä pienpuun keräämistä. Tuen myöntämispäätöstä kohden saa tehdä vain yhden toteutusilmoituksen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 16 päivänä helmikuuta 2017

Pääministeri

Juha Sipilä

Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen

Laki

kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) 4 §:n 3 ja 4 momentti, 29 a §:n 1 momentti ja 30 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 29 a §:n 1 momentti ja 30 §:n 3 momentti laissa 227/2016, sekä
lisätään 29 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 227/2016, uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Tuensaajat

Tuensaajat

Edellä 2 momentissa säädetyn lisäksi yksityiseksi maanomistajaksi katsotaan myös ne luonnolliset henkilöt, jotka omistavat kiinteistön yhdessä yhtiön kanssa, jos luonnollisten henkilöiden omistusosuus kiinteistöstä on vähintään 50 prosenttia.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä siitä, mikä katsotaan 2 momentissa tarkoitetuksi pääasialliseksi maatila- tai metsätalouden harjoittamiseksi ja siitä, milloin maatila- tai metsätalouden harjoittamisen voidaan katsoa muodostavan pääosan säätiön toiminnasta.

29 a §

Toimenpiteiden toteuttamisen määräaika

Taimikon varhaishoidon ja nuoren metsän hoidon tukea koskevasta päätöksestä tulee käydä ilmi, että tuki myönnetään sillä ehdolla, että työt toteutetaan tuen myöntämistä

Edellä 2 momentissa säädetyn lisäksi yksityiseksi maanomistajaksi katsotaan myös ne luonnolliset henkilöt, jotka omistavat kiinteistön yhdessä yhtiön kanssa, jos heidän omistusosuutensa kiinteistöstä on vähintään 50 prosenttia ja jos yhtiön pääasiallisena tarkoituksena on maatila- tai metsätalouden harjoittaminen. Yksityisenä maanomistajana ei pidetä niitä rahastoja, joista säädetään sijoitusrahastolaissa (48/1999) tai vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa (162/2014).

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä siitä, mikä katsotaan 2 ja 3 momentissa tarkoitetuksi pääasialliseksi maatila- tai metsätalouden harjoittamiseksi ja siitä, milloin maatila- tai metsätalouden harjoittamisen voidaan katsoa muodostavan pääosan säätiön tai yhtiön toiminnasta.

29 a §

Toimenpiteiden toteuttamisen määräaika

Taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevasta tuen myöntämispäätöksestä tulee käydä ilmi, että tuki myönnetään sillä ehdolla, että työt toteutetaan päätöksessä

HE 6/2017 vp

Voimassa oleva laki

seuraavan toisen kalenterivuoden loppuun mennessä. Töiden loppuunsaattamiseen ei myönnetä lisääikää.

30 §

Eräät tuen määrään liittyvät päätökset

Metsäkeskuksen tulee taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevan toteutusilmoituksen perusteella päättää tuen lopullisesta määrästä, jos hoitotyö on tehty alkuperäistä hakemusta suppeampana tai muuna kuin alkuperäisessä hakemuksessa mainittuna työnä. Jos hoitotyö on tehty alkuperäistä hakemusta laajempaan, tuen lopullista määrää koskevassa päätöksessä tuen määrä lasketaan alkuperäisessä hakemuksessa ilmoitetun hoitotyön pinta-alan mukaan. Tuen myöntämispäätöstä kohden voi tehdä vain yhden toteutusilmoituksen.

Ehdotus

asetetussa määräajassa. Töiden loppuunsaattamiseen ei myönnetä lisääikää.

30 §

Eräät tuen määrään liittyvät päätökset

Metsäkeskuksen tulee taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevan toteutusilmoituksen perusteella päättää tuen lopullisesta määrästä, jos toteutetun hoitotyön pinta-ala on pienempi kuin, mihin tukea on haettu. Metsäkeskuksen tulee päättää tuen lopullisesta määrästä myös, jos tukea on haettu taimikon varhaishoitoon, mutta toteutettu työ täyttääkin nuoren metsän hoitotyön vaatimukset tai päinvastoin. Jos hoidetun alueen pinta-ala on suurempi kuin mihin tukea on haettu, tuen lopullista määrää koskevassa päätöksessä tuen määrä lasketaan hakemuksessa ilmoitetun pinta-alan mukaan. Jos tukea on haettu taimikon varhaishoitoon, mutta toteutettu työ täyttääkin nuoren metsän hoitotyön vaatimukset, tuen lopullista määrää koskevassa päätöksessä tuen määrä laskettaessa ei oteta huomioon tehtyä pienpuun keräämistä. Tuen myöntämispäätöstä kohden saa tehdä vain yhden toteutusilmoituksen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .